

Päähaku, kotimaisten kielten ja kirjallisuuksien kandiohjelma: suomen kieli ja suomalais-ugrilaiset kielet ja kulttuurit sekä kotimainen kirjallisuus

Valintakoe ja sivuainekoe 19.5.2017

Kirjoita henkilö- ja yhteystietosi tekstaamalla.

Kirjoita nimesi latinalaisilla kirjaimilla (abcd...), älä esimerkiksi kyrillisillä kirjaimilla (абгд...).

Jos sinulla ei ole suomalaista henkilötunnusta, kirjoita sen asemesta syntymäaikasi.

Älä kirjoita henkilö- tai yhteystietojasi millekään muulle sivulle.

Sukunimi	
Kaikki etunimet	
Henkilötunnus	
Sähköpostiosoite	
Puhelinnumero	

Tarkista sivunumeroiden avulla, että olet saanut kaikki sivut.

Tarkista, että jokaisella sivulla on sama osallistujanumero.

Kirjoita alla olevaan laatikkoon nimikirjoituksesi merkinä siitä, että olet tarkistanut edellä mainitut asiat.

Nimikirjoitus	
---------------	--

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamasi vastaukset arvostellaan, jätä alla oleva laatikko tyhjäksi.

Jos haluat, että tehtäviin kirjoittamiasi vastauksia ei arvostella, kirjoita alla olevaan laatikkoon teksti "*Haluan, että vastauksiani ei arvostella*". Tässä tapauksessa saat vastauksistasi nolla pistettä.

Arvostelusta luopuminen	
-------------------------	--

Tämä sivu on yliopiston merkintöjä varten. Älä tee tälle sivulle omia merkintöjäsi.

Osa 1: Suomen kieli (0-40 pistettä)**Tehtävä 1.1**

Mitä tarkoittavat seuraavat käsitteet? Selitä lyhyesti. (0–10 pistettä)

a) agglutinoiva kieli

b) etymologia

c) idiolekti

d) lekseemi

e) vieruspari

Tehtävä 1.2

Seuraavat tehtävät testaavat kykyäsi tunnistaa aineistosta kielellisiä ilmiöitä ja nimetä niitä kielen-
tutkimuksen käsittein. Esimerkit on poimittu TEKSTISTÄ 1 (Antti Tuuri: *Talvisota*, 1. luku). (0–10
pistettä)

A) Seuraavat lauseet sisältävät kongruenssia. Millaista kongruenssia on lauseessa aa, millaista lauseessa
ab?

aa) Monenlaista miestähän sitä kyllä yhdenkin pitäjän miehiin mahtuu.

ab) – – ja me saimme porukalla mennä niitä pidättelemään ja repimään erilleen – –.

B) Missä seuraavista lauseista on objekti? Alleviivaa löytämäsi objektit.

ba) Jussi lähti ajomieheksi.

bb) Se ei ollut korttia saanut, se oli siihen sotaan vielä liian nuori.

bc) Monenlaista miestähän sitä kyllä yhdenkin pitäjän miehiin mahtuu.

bd) Minä en tuntenut sitä miestä.

be) Yhdeksältä illalla meidät komennettiin pihaan neliöön ja mehän mentiin.

C) Alleviivaa seuraavista virkkeistä ne lauseet, joissa ei ole subjektia.

ca) Minä sanoin, että mentäisiin kävellen, koska koululle ei ollut pitkä matka, mutta velipoika sanoi, ettei meidän talosta kävellen sotaan lähdettäisi ja niin me panimme hevosen aisoihin ja menimme sillä.

cb) Totisen näköisiä useimmat olivat, koska ei tiedetty, mikä meitä oikein odotti, että mikä se sellainen ylimääräinen kertausharjoitus oikein tulisi olemaan.

D) Poimi TEKSTISTÄ 1 (Antti Tuuri: *Talvisota*, 1. luku) kaksi lausetta, joista kummassakin esiintyy liitepartikkeli. Kirjoita lauseet tähän ja alleviivaa liitepartikkeli.

da) Lause, jossa on liitepartikkeli verbin yhteydessä.

db) Lause, jossa on liitepartikkeli pronominin yhteydessä.

Tehtävä 3.2

Lue ohessa oleva suomenkielinen teksti (TEKSTI 3: Sofi Oksanen: *Stalinin lehmät* (2003) ja sen viroonno *Stalini lehmad* (2009), kääntäjä Tauno Vahter). Luettele tekstin ja sen viroonoksen perusteella viroon ja suomen eroja sekä äänne- että muoto-opin alalta yhteensä kymmenen kappaletta. Kommentoi lyhyesti valitsemiasi esimerkkejä. Tehtävään vastaaminen ei edellytä viroon kielen taitoa. (0–20 pistettä)

Viroon ü = suomen y.

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

”seuralaiseltaan” tiettyä muotoa, esim. *mennä + repimään* (mA-infinitiivin illatiivi). Rektiossa siis toisiinsa kytkeytyvät sanat eivät ole samassa muodossa, kun taas kongruenssissa ovat.

aa) Monenlaista miestähän sitä kyllä yhdenkin pitäjän miehiin mahtuu.

Sija- ja lukukongruenssi: lausekkeessa *monenlaista miestähän* edussana *miestä(hän)* on yksikön partitiivissa, joten myös sen määräite *monenlaista* on samassa luvussa ja sijassa. Myös lausekkeessa *yhdenkin pitäjän* on kyse luku- ja sijakongruenssista: edussana *pitäjän* on yks. genetiivissä, joten myös määräite *yhden(kin)* on. Riitti, että mainitsi jommankumman tapauksen. Vastauksissa oli paljon ongelmia kieliopin terminologiassa, mutta arviointi suhtautui tähän lempeästi ja keskittyi olennaiseen.

ab) – – ja me saimme porukalla mennä niitä pidättelemään ja repimään erilleen – –.

Subjektin ja predikaatin välinen luku- ja persoonakongruenssi: koska subjekti on monikon 1. persoonassa oleva *me*, predikaattikin on monikon 1. persoonassa: *saimme*. Predikaatti toki vaikuttaa verbiketjun muihin jäseniin *pidättelemään* ja *repimään*, mutta tässä on kyse **rektiosta**, ei kongruenssista (ks. ed.).

B) Missä seuraavista lauseista on objekti? Alleviivaa löytämäsi objektit.

- Objektilla tarkoitetaan lauseenjäsentä, joka täydentää verbiä ilmaisemalla sen ilmaiseman tekemisen kohteen: *Syöpäs nyt se soppa. Stressi syö minut. Matti syö soppaa. Matti söi sopan. Soppaa syövä Matti istuu pöydässä oikealla.*
- Objekti on tiettyssä sijassa: nominatiivissa (*soppa*), akkusatiivissa (*minut*), partitiivissa (*soppaa*) tai genetiivissä (*sopan*). Kieliopissa on vaihtelua siinä, miten objektin sijoja nimetään, muttei juuri siinä, miten objektit tunnistetaan.
- Kaikki verbin ilmaiseman tekemisen kohteet eivät ole objekteja, jos ne eivät ole objektin sijoissa vaan esimerkiksi paikallissijoissa. Muissa sijoissa olevat tekemisen kohteet ovat adverbiaaleja.
- Tehtävä osoittautui vaikeaksi ja tuli siksi arvostelluksi erittäin lievästi: jokaisesta oikeasta alleviivauksesta tuli piste, mutta vääristä ei rokotettu. Lempeyden perusteena oli se, että pääsykoekirjassa objektin käsite oletetaan tunnetuksi esim. kouluopetuksen perusteella eikä sitä kirjassa varta vasten opeteta, mutta vastausten perusteella on ilmeistä, ettei lauseenjäsennystä juuri opeteta koulussa. Vastauksissa yleisin virhe oli sekoittaa objekti muuhun semanttiseen kohteeseen (vrt. ed.).
- Seuraavassa selitetään, miksi väärät alleviivaukset eivät ole objekteja; objektit on **lihavoitu**:
 - ba) Jussi lähti ajomieheksi. (Ei objektia: *Jussi* on subjekti ja *ajomieheksi* adverbiaali.)
 - bb) Se ei ollut **korttia** saanut, se oli siihen sotaan vielä liian nuori. (Objekti verbille *ei ollut saanut*. Subjektina kummassakin lauseessa on *se*. Objektiksi ei voi tulkita lauseketta *siihen sotaan*, koska se on illatiivissa, siis paikallissijassa, eli adverbiaali.)
 - bc) Monenlaista miestähän sitä kyllä yhdenkin pitäjän miehiin mahtuu. (Ei objektia: *monenlaista miestähän* on subjekti, *yhdenkin pitäjän miehiin* adverbiaali.)
 - bd) Minä en tuntenut **sitä miestä**. (Objekti verbille *en tuntenut*. Subjektina *minä*.)
 - be) Yhdeksältä illalla **meidät** komennettiin pihaan neliöön ja mehän mentiin. (Objekti verbille *komennettiin*. Lauseke *pihan neliöön* ei ole objekti, koska *neliöön* on illatiivissa eli paikallissijassa, siis adverbiaali. Viimeisen lauseen *mehän* taas on subjekti.)

C) Alleviivaa seuraavista virkkeistä ne lauseet, joissa ei ole subjektia.

ca) Minä sanoin, että mentäisiin kävellen, koska koululle ei ollut pitkä matka, mutta velipoika sanoi, ettei meidän talosta kävellen sotaan lähdettäisi ja niin me panimme hevosen aisoihin ja menimme sillä.

cb) Totisen näköisiä useimmat olivat, koska ei tiedetty, mikä meitä oikein odotti, että mikä se sellainen ylimääräinen kertausharjoitus oikein tulisi olemaan.

Kolme subjektitonta lausetta sisältävä kaikki **passiivissa** olevan predikaatin (*mentäisiin, ei lähdetäisi, ei tiedetty*). Jos löysi nämä kolme lausetta, sai täydet pisteet, vaikka olisi alleviivannut lisäksi vääriä tapauksia. Perustelu arvostelun lempeydelle sama kuin kohdassa B.

D) Poimi tekstistä 1 lauseita, joissa esiintyy liitepartikkeli seuraavin ehdoin. Kirjoita lauseet tähän ja alleviivaa liitepartikkeli.

Vastaukset paljastivat, että monet pyrkijät eivät tiedä, mikä on liitepartikkeli eivätkä tunnista sanaluokkia. Monet jättivätkin vastaamatta. Alleviivauksen puutteesta sakotettiin vähän. Seuraavat esimerkit eivät ole ainoat mahdolliset, koska aineisto tarjosi runsaasti vaihtoehtoja.

da) Liitepartikkeli verbin yhteydessä.

– – *ennen kuin sota olisi alkanutkaan*. Aktiivin konditionaalnin perfektin yksikön 3. persoonassa olevaan predikaattiverbiin *alkaa* liitetty liitepart. *-kaan*.

db) Liitepartikkeli pronominin yhteydessä.

Niillehän tuli siitä asiasta tappelu – –. Demonstratiivipronominin *ne* allatiivi (pääte *-lle*) + liitepart. *-han*.

3. Mikä ero on Auli Hakulisen mukaan *kieliopilla* ja *kielioppaalla*? (20 p)

- Vastauksessa tuli keskittyä kysymyksessä haettuun **dikotomiaan** – tuli siis lähteä siitä, että käsitteillä *kielioppi* ja *kieliopas* **on** jokin ero. Vastauksen tuli keskittyä Hakulisen artikkelissa esitettyyn näkemykseen, joten ei riittänyt, että esitti vain omia näkemyksiään asiasta. Kysymyksellä siis testattiin paitsi asian hallintaa myös sitä, että osoittaa lukeneensa ja ymmärtäneensä pääsykoekirjan. Lisäksi vastaus tuli kirjoittaa jäsennellysti, korrektilla kirjakielillä ja yksitulkintaisin, täsmällisin termein.
- Tärkein pisteisiin vaikuttava asia oli se, esittikö *kieliopin* ja *kielioppaan* käsitteet oikein. Seuraavassa avataan käsitteiden eri puolia:
- *Kielioppi* on ensinnäkin jokaisen kielenpuhujan kielitajussa oleva ”**sisäinen kielioppi**”, jonka jo lapsi hallitsee. Ei siis voi mitenkään väittää, että osataksaan puhua äidinkieltään täytyisi esim. koulussa oppia *kieliopin* käsitteet! Vieraiden kielten oppimisessa *kieliopin* tunteuksesta kyllä on apua.
- Toiseksi Hakulinen kuvaa *kieliopin* olevan tieteelliseen tutkimukseen perustuva kuvaus, **deskriptio** kielestä. Kuvauksessa käytetään *kieliopillista* käsitteistöä, terminologiaa: esim. *foneemi, morfeemi, lause, yhdyslause*.
- -Deskriptiivisessä *kieliopissa* **ei** siis anneta ohjeita eikä arvioida hyvää tai huonoa kielenkäyttöä. Deskriptiivisestä *kieliopista* Hakulinen antaa esimerkiksi Ison suomen *kieliopin* (= ISK), jonka toimituskunnan johtajan hän on ollut.
- Vaikka *kielioppien* esimerkit ovat usein yleis- ja kirjakielisiä, *kieliopissa* voidaan kuvata myös puhekieltä, kuten ISK:ssa. Kirja- ja puhekieli ovat deskriptiiviselle *kieliopille* samanarvoisia kuvauskohteita.
- *Kielioppi* kuvaa (puhutun tai kirjoitetun) kielen järjestäytymistä, **rakennetta**, ja sen osaluokkia ovat fonologia (äänneoppi), morfologia (muotooppi), syntaksi (lauseoppi) ja sananmuodostusoppi.
- *Kieliopillisen* rakenteen kuvaukseen kuuluvat seuraavanlaiset kysymykset: millaiset äänneyhdistelmät ovat mahdollisia tai tyypillisiä jossain kielessä (fonologia), millaisista morfeemeista sanat koostuvat (morfologia), miten lauseet jäsennetään ja luokitellaan

(syntaksi eli lauseoppi) sekä millaisia perussanoja, johdoksia ja yhdyssanoja kielessä on (sanamuodostusoppi). ISK:ssa on mukana myös keskustelun kielioppia: mikä säätelee keskustelun vuorojen vaihtumista jne.

- Kieliopas lähetyy kieltä toisin kuin deskriptiivinen kielioppi. Se on **preskriptiivinen** esitys kirja- tai yleiskielestä, **ohjeisto**. Sen pääkohde on siis kirjakieli, ja puhutusta kielestä sen piiriin kuuluu vain muodollinen yleiskieli.
- Kielioppaaseen on koottu sellaisia tapauksia, joiden käyttöä äidinkielenenkään ei välttämättä hallitse pelkän sisäisen kielioppinsa eli oman kielikorvansa mukaan, koska kyse on **sovitusta**, keinotekoisista normeista. Esimerkiksi suomen murteista joissakin sanotaan *alkaa tehdä*, joissakin *alkaa tekemään*, ja näistä on aikoinaan valittu kirjakieleen sopivaksi vain *alkaa tehdä*. Vanhemmat kielioppaat siis suosittavat *alkaa tehdä* -muotoa, mutta kun kielilautakunta hyväksyi myös *alkaa tekemään* -muodon, kielioppaat muistuttavat että kumpikin muoto käy kirjakieleen.
- Kielioppaat sekoitetaan usein kielioppiin: maallikot saattavat ajatella, että kielioppi normittaa, neuvo ja jopa ”määrää”, mikä tarjolla olevista vaihtoehdoista on ainoa oikea. Tällaista ei Hakulinen kuitenkaan pidä kieliopin vaan kielioppaan tehtävänä.

* * *

Mallivastaus (hyvän vastauksen piirteitä) **osio 2: kotimainen kirjallisuus**

Analysoi ja tulkitse Antti Tuurin *Talvisota*-romaanin (1984) aloitusta, sen ensimmäistä lukua (TEKSTI 1). Hyödynnä *Kiviaholinn*a-artikkelikokoelmassa esiteltyjä käsitteitä valintasi mukaan. Esseetä arvosteltaessa kiinnitetään huomiota paitsi kerronnan perusteltuun erittelyyn myös vastauksen jäsentelyyn ja kielenkäyttöön. (0–30 pistettä)

Tehtävä arvostellaan pistein 0–30. Tehtävä on hyväksyttävästi suoritettu, jos hakija saa vähintään 10 pistettä (9 pistettä on siis hylätty suoritus).

Maksimipisteet eri osa-alueilta (vastaus voi olla hyvä monella eri tavalla, siksi pisteet):

10 p: romaanin kertoja, kerrontarakenne ja kerrontatilanne

- tarinan sisäpuolinen minäkertoja (nimeä ei mainittu); modernismille tyypillinen käytäntö
- epäsuora minäkerronta: ei repliikkejä
- puheenomainen tyyli, muutama murrenana, me-muodon käyttö (kollektiivin kuvaus, yhteishengen muodostuminen)
- kerrotaan menneissä aikamuodoissa, sen jälkeen kun sota on jo ohi; sisältää pari viittausta tulevaisuuteen, talvisodan jälkeen tapahtuvaan (*prolepsis*)
- kerrontatilanteen pohdinta: sodan veteraani muistelee ja kertoo yleisölleen

10 p: romaanin aloitus

- modernismille ominainen *ekspositio*: alkaa ”kesken kaiken”, *in medias res*
- alkaa suoraan toiminnalla; henkilöt esitellään kuin ohimennen; tapahtumapaikkaa ei määritellä eikä nimetä (vrt. realismin poetiikka)
- lukijan roolin korostuminen: lukija vedetään tulkitsijan rooliin

- kertoja häivyttää itseään puhumalla me-muodossa ja passiivissa (yhteisöllisyys; kertoja ei ota sankariroolia)

10 p: henkilöhahmojen rakentuminen ja tapahtumahetken ja -paikan kuvaus

- muutama henkilöhahmo mainitaan nimeltä, joista tärkeimmät omat veljet; Paavosta kerrotaan eniten (annetaan ymmärtää, että tulee kuolemaan talvisodassa); vaimo ja poika jäävät lähes maininnalle (vrt. sinistä kropsua syövä mies)
- henkilöt rakentuvat minäkertojan subjektiivisten havaintojen ja tulkintojen perusteella
- tapahtumapaikkaa kuvataan yksityiskohtia havainnoimalla, metonymian keinoin; tapahtuma-ajan mainitseminen
- lakoninen kerronta; kertoja ei puhu tunteistaan ja tuntemuksista suoraan: mahdollinen ahdistus, huoli ja pelko pitää päätellä siitä, mitä hän kertoo ja mitä hän jättää kertomatta (Paavo-veljestä paljon, vaimosta ja omasta pojastaan vain ohimennen)

10 p: romaanin laji: sotaromaani, historiallinen romaani, modernistinen romaani

- suhde traditioon sekä ajankohdan kirjallisuus- ja kulttuurikontekstiin
- vrt. *Tuntematon sotilas* ja muut kanonisoidut sotakirjat

5 p: romaanin aihe, motiivit ja teemat

- miten motiivit rakentavat, organisoivat ja kannattelevat teemoja
- romaanin lakoninen otsikko: miten se otetaan tulkinnassa huomioon

5 p: jäsentely ja kielenkäyttö

- pohtiva ote, persoonallinen esitystapa, tarkka ja täsmällinen kielenkäyttö

* * *

Mallivastaus (hyvän vastauksen piirteitä) osio 3: suomalais-ugrilaiset kielet ja kulttuurit

Tehtävä arvostellaan pistein 0–30. Tehtävä on hyväksyttävästi suoritettu, jos hakija saa vähintään 10 pistettä (9 pistettä on siis hylätty suoritus).

Tehtävä 3.1.

Lue ohessa oleva suomenkielinen teksti (TEKSTI 2: Sofi Oksanen: *Stalinin lehmät* (2003) ja sen viron- ja unkarinkielinen käännös *Stalini lehmät* (2009), kääntäjä Tauno Vahter; *Sztálin tehenei* (2011), kääntäjä Pap Éva) ja vastaa kysymyksiin sekä pääsykoemateriaalin (myös *Kieltä kohti* -kirjan) että esimerkkitekstien perusteella. Tehtävän menestyksekkäs suorittaminen ei edellytä viron ja unkarin kielen taitoa. (0–10 pistettä)

Viron ja unkarin ü = suomen y; unkarin y = ei ole vokaali, vaan j-mäinen liudennusmerkki.

A. Mitä tarkoittaa vokaalisointu? Selitä lyhyesti.

Vokaalisointu eli vokaaliharmonia on joillekin kielille ominainen (fonotaktinen) ilmiö, joka tarkoittaa vokaalien mukautumista toistensa laatuun saman sanan sisällä. Esimerkiksi suomen kielessä sanassa voi olla vain joko takavokaaleja (*a, o, u*) tai vain etuvokaaleja (*ä, ö, y*). Etiset vokaalit *i* ja *e* ovat vokaalisoinnun suhteen neutraaleja ja ne voivat yhdistyä kaikkein vokaalien kanssa eli esiintyä etuvokaalisissa ja takavokaalisissa sanoissa. Vokaalisointu on suomessa lähes poikkeukseton, poikkeuksen voivat muodostaa jotkut laina- ja yhdyssanat (*olympialaiset psykologi, analyysi*). Vokaalisointu ilmenee suomessa myös sanojen taivutuksessa, johdoksissa ja liitepartikkeleissa.

B. Esiintyykö vokaalisointua suomen, viron ja unkarin kielessä? Vertaa suomen, viron ja unkarin kielen sanarakenteita. Poimi TEKSTISTÄ 2 (Sofi Oksanen: *Stalinin lehmät* (2003) ja sen viron- ja unkarinkielinen käännös *Stalini lehmä* (2009), kääntäjä Tauno Vahter; *Sztálin tehenei* (2011), kääntäjä Pap Éva), katkelmista A, B ja C yhteensä 12 esimerkkiä suomesta, virosta ja unkarista.

Vokaalisointua esiintyy suomen ja unkarin kielessä, virossa (kirjakielissä) ei. Suomen kielessä sanassa voi olla vain joko takavokaaleja (*a, o, u*) tai vain etuvokaaleja *ä, ö, y*. Vokaalit *i* ja *e* ovat vokaalisoinnun suhteen neutraaleja ja ne voivat esiintyä etuvokaalisissa ja takavokaalisissa sanoissa. Ilmiön voi havata esimerkiksi seuraavista suomen kielen sanoista: *yhtään, ympärillä, häneltä, pysäyttää, ymmärsinkö, yhä, itsestään, enkä, näkemässä, puhunut, sanaakaan, suomea, vahingossa* jne. Myös unkarin kielessä sanojen vartaloissa tai niiden taivutusmuodoissa on siis ainoastaan joko etu- tai takavokaaleja. Ilmiön voi havata esimerkiksi seuraavista unkarin kielen sanoista: *évről, észtil, véletlenül, körülöttünk, közelben, érkezésünk, alkalommal, voltam, száján, másokkal, egyetlen, hajlandó* jne. Vokaalisointu puuttuu viron kielestä. Viron kielessä sanassa voi olla sekä etu- että takavokaaleja, kuten esimerkiksi sanoissa *ema, öelnud, sõna, rääkida, näinud, mängida, küsib, üha, ühtegi, ümber* jne.

Tehtävä 3.2.

Lue ohessa oleva suomenkielinen teksti (TEKSTI 3: Sofi Oksanen: *Stalinin lehmät* (2003) ja sen vironnos *Stalini lehmä* (2009), kääntäjä Tauno Vahter). Luettele tekstin ja sen vironnoksen perusteella viron ja suomen eroja sekä äänne- että muoto-opin alalta yhteensä kymmenen kappaletta. Kommentoi lyhyesti valitsemiasi esimerkkejä. Tehtävään vastaaminen ei edellytä viron kielen taitoa. (0–20 pistettä).

Viron *ü* = suomen *y*.

Tärkeimmät erot suomeen nähden:

- Virossa on yhdeksän vokaalia: *a, e, i, u, õ, ä, ö, ü*.
- Virossa on yhdeksäs vokaali, illabiaalinen takavokaali *õ*. Viron *õ*:ta voi suomessa ensi tavussa usein vastata *o* tai *e*, mikä näkyy esimerkiksi sanoissa *sõna* (sm. *sana*) ja *lõpetan* (sm. *lopetan*).
- Viron yleis- ja kirjakielissä ei ole vokaaliharmoniaa. Vokaalit *ä, ö, ü* ja *õ* voivat esiintyä vain sanan ensimmäisessä tavussa, suomessa ei rajoituksia. Esimerkkejä tekstistä: vi. *ühtegi* – sm. *yhtään*; vi. *küsib* – sm. *kysyy*; vi. *näinud* – sm. *näkemässä*. Esimerkkejä vokaalisoinnun puuttumisesta virossa: *nätakas, öelnud, rääkida*.
- Kaikki viron yhdeksän vokaalia voivat esiintyä ensi tavussa pitkinä toisin kuin suomessa, jossa ne ovat (usein) diftongioituneet. Virossa pitkä vokaalit **oo, *öö* ja **ee* eivät ole diftongioituneet (**oo > uo, *öö > yö, *ee > ie*) kuten suomessa. Esimerkkejä tekstistä: vi. *keele* – sm. *kielen*; vi. *loobuma* – sm. *luopumaan*.

- Virossa runsaasti loppuheittoisia sanoja. Virossa jälkitavujen vokaalit ovat usein kadonneet loppuheiton tai sisäheiton vuoksi. Esimerkkejä tekstistä: vi. *keel* – sm. *kieli*; vi. *pealt* – sm. *päältä*; vi. *teesklen* – sm. *teeskentelen*; vi. *segunemine* – sm. *sekoittuminen*. Loppuheitolla tarkoitetaan vartalon loppuvokaalin katoa, sisäheitolla sanan sisävokaalin katoa. Suomessa loppuheitto on tavallista puhekielessä (esim. translatiivissa, paikallissijoissa).
- Nykyvirosta puuttuvat possessiivisuffiksit eli omistusliitteet. Possessiivisuutta ilmaistaan synteettisen muodon sijasta analyttisesti: vi. *minu raamat* – sm. *kirjani*. Esimerkkejä tekstistä: vi. *mu teine emakeel* – sm. *toinen äidinkieleni*; vi. *oma Helsingi-kodus* – sm. *Helsingin-kodissani*; vi. *minu suust* – sm. *suustani*; vi. *oma kodus* – sm. *kodissani*.
- Sijamuodot. Viron sijajärjestelmään kuuluu 14 sijamuotoja. Niistä suurin osa on samoja kuin suomessa. Virossa on vain muutamia harvoja sellaisia kieliopillisia kategorioita joita suomessa ei ole: sijamuodoista esimerkiksi komitatiivi (pääte *-ga*) ja terminatiivi (pääte *-ni*). Virosta puuttuu instruktiivi.
 - Virossa yks. genetiivi (GenSg) on päätetön. Nykyvirossa yks. genetiivillä ei ole erillistä päätettä toisin kuin suomessa (pääte *-n*) eli genetiivi päättyy aina vartalovokaliin. Esimerkkejä tekstistä: vi. *Helsingi* – sm. *Helsingin*.
- Virossa on *-ga* päätteinen komitatiivi, joka ilmaisee yhdessäoloa, välinettä, tapaa, tilaa ja aikaa. Esimerkkejä tekstistä: vi. *räägib ta eestlastega* – sm. *puhuu virolaisille*; vi. *räägib teistega* – sm. *puhuu muille*. Suomen puhekieleen on syntynyt samankaltainen komitatiivi (*-kaa*) kuin virossa jo on olemassa.
- Virossa on kolme monikkotyyppiä: *de*-monikko, *i*-monikko ja fleksiivinen vartalomonikko. *d*-tunnus esiintyy nominatiivissa, muissa monikon sijoissa (paitsi partitiivi), käytetään *de*- ja *te*-tunnuksia. Esimerkkejä tekstistä: vi. *inimese+d* (‘ihmiset’), vi. *eestlastega* (‘virolaisille’)
- Infinitiivit. Viron verbien infiniittisiin muotoihin kuuluu kaksi infiniitiiviä – *ma*-infinitiivi (vastaa paljolti suomen MA-infinitiiviä) ja *da*-infinitiivi (suomen A-infinitiivi). Esimerkkejä tekstistä: vi. *rääkida* – sm. *puhua*; vi. *loobuma* – sm. *luopumaan*.
- Kieltosana on taipumaton. Suomen kielessä kieltoverbi taipuu tekijän mukaan, kun taas viron kielessä kieltoverbi on taipumaton. Esimerkkejä tekstistä: vi. *ei taha* – sm. *en halua*; vi. *siis ma seda muidugi ei tee* – sm. *en tietenkään tee niin*.
- yks. 3. pers. pääte aktiivin indikatiivin preesensissa virossa on *-b*: *võib*, *arvata*, *räägib* jne.
- Partisiipin perfektin tunnus virossa *-nud*, joka vastaa suomen *NUT*-partisiippia: vi. *öelnud* – sm. *puhunut*; vi. *näinud* – sm. *nähty*; vi. *saanud aru* – sm. *ymmärtänyt*.
- Viro on jonkin verran analyttisempi kun taas suomi on rakenteeltaan synteettisempi kieli: suomen sanat usein ovat usein pitempiä ja yhdellä sanalla voidaan esittää jopa monen lauseen verran sisältöä. Esimerkkejä tekstistä: vi. *võib ta küll* – sm. *saattaakin*; vi. *kas sain aru* – sm. *ymmärsinkö*.

* * *